

**PROFESOR DE AZI
GHIDUL TĂU PENTRU DEBUTUL
ÎN CARIERA DIDACTICĂ**

GRAȚIELA IANOȘ

**PROFESOR DE AZI
GHIDUL TĂU PENTRU DEBUTUL
ÎN CARIERA DIDACTICĂ**

**EDITURA UNIVERSITARĂ
București**

Colecția ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

Referenți științifici: Prof. univ. dr. **Ioan NEACȘU**

Universitatea din București, Facultatea de Psihologie și Științele Educației

Conf. univ. dr. **Loredana MANASIA**

Universitatea Națională de Știință și Tehnologie POLITEHNICA București, Departamentul de Formare pentru Cariera Didactică și Științe Socio-Umane

Redactor: Gheorghe Iovan

Tehnoredactor: Ameluța Vișan

Coperta: Monica Balaban

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IANOȘ, GRAȚIELA

Profesor de azi : ghidul tău pentru debutul în cariera didactică /

GrațIELA Ianoș. - București : Editura Universitară, 2023

Conține bibliografie

ISBN 978-606-28-1691-9

37

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062816919

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2023

Editura Universitară

Editor: Vasile Muscalu

B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București

Tel.: 021.315.32.47

www.editurauniversitara.ro

e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021.315.32.47/ 0745 200 718/ 0745 200 357

comenzi@editurauniversitara.ro

www.editurauniversitara.ro

CUPRINS

MULȚUMIRI	8
INTRODUCERE.....	9
Transformă învățarea!.....	10
Cum contruiești experiențe de învățare transformatoare?	10
Cum folosești taxonomia obiectivelor pentru ghidarea învățării?	14
Cum formulezi obiective clare și bine definite?	20
Ce poți face pentru a îmbunătăți capacitatea de retenție a elevilor?	22
Cum diferențezi instruirea?	24
Verifică dacă au înțeles!.....	26
La ce se referă verificarea înțelegerii?	26
De ce este esențial să verifici?	28
Cum verifici înțelegerea?.....	29
Dă sens rezultatelor verificării!	31
Momente “Aha”/”Hmm”	33
Zâmbete	33
Sortarea cuvintelor.....	34
Aruncă privirea!.....	35
Bilet de intrare/bilet de ieșire.....	36
Nor de cuvinte	36
Harta conceptuală	37
Brain Selfie	37
Mai mult decât o clasă de elevi: construiește o comunitate.....	38
De ce este important să contruim o comunitate?	38
Cum ar trebui să arate comunitatea clasei?	39
Ce poți face pentru a construi o comunitate a clasei?.....	40
Banca de emoții	41
Lista de dorințe	42
Microscopul experiențelor.....	43
O comunitate de succes!	43

Tabloul diversității.....	44
E (doar) vina colegilor!.....	44
Eu, Tu, NOI!	46
Creează relații pozitive cu părinții!	47
Jurnalul comun	49
Portret de părinte	50
Harta empatiei.....	51
Eu știu una, tu știi alta	52
Minutul de iubire	53
Busola comunicării.....	54
Pantofi de profesor.....	54
Lista așteptărilor	55
Șoapte de apreciere	56
Redimensionarea rolurilor	57
Amintiri de neuitat.....	58
Gestionează documentele!	59
Portofoliul profesional al profesorului	60
Planul de învățământ	60
Programa școlară	60
Standardul de pregătire profesională	61
Manualul școlar	61
Planificarea calendaristică	61
Fișa de autoevaluare	62
Softuri educaționale și instrumente digitale asociate activității profesorului.....	62
Instrumente de lucru.....	65
Anexa 1. Structură orientativă a planului de instruire diferențiată.....	65
Anexa 2. Roata emoțiilor.....	66
Anexa 3. Șablon pentru descrierea emoțiilor.....	67
Anexa 4. Lista de dorințe.....	68
Anexa 5. Microscopul experiențelor. Infografic cu regulile clasei	69
Anexa 6. Eu, Tu, NOI!	70
Anexa 7. Jurnalul comun.....	75
Anexa 8. Portret de părinte	76
Anexa 9. Harta Empatiei	77

Anexa 10. Busola comunicarii.....	78
Anexa 11. Pantofi de profesor	79
Anexa 12. Lista așteptărilor.....	80
Anexa 13. Amintiri de neuitat	82
Anexa 14. Planificare calendaristică pentru discipline din trunchiul comun (TC) sau curriculumul la decizia școlii (CDS),	83
Anexa 15. Planificare calendaristică pentru discipline din curriculumul diferențiat (CD) sau curriculumul în dezvoltare locală (CDL).....	84
Anexa 16. Proiectul unității de învățare	85
Bibliografie.....	86

MULȚUMIRI

Adresez aceste rânduri încărcate de recunoștință, gândindu-mă la fiecare dintre voi, cei care ați avut un rol esențial în crearea cărții "Profesor azi. Ghidul tău pentru debutul în carieră". Oricare dintre cuvintele pe care le-aș alege ar fi insuficiente pentru a exprima profunda recunoștință pentru susținere, îndrumare și inspirație, în călătoria scrierii acestei cărți presărată cu provocări, învățări și descoperiri.

Mulțumesc mentorului meu, care m-a îndrumat cu sfaturi prețioase bazate pe o experiență vastă, pentru colaborare, pentru aprecierile constructive și încurajările necondiționate care m-au ajutat să explorez noi orizonturi ale cunoașterii.

Vreau să mulțumesc, de asemenea, tuturor studenților care mi-au oferit privilegiul de a împărtăși experiențe și de a construi împreună un spațiu de învățare pozitiv și stimulat.

Un gând profund de mulțumire îl transmit către familia mea, care a fost un pilon de susținere cu o valoare inestimabilă, oferindu-mi răbdare, sprijin constant și necondiționat, încredere și înțelegere.

În cele din urmă, mulțumesc tuturor celor care alegeți să răsfoiți paginile acestei cărți. Sper să vă inspire și să vă îndrume în aventura voastră educațională, oferindu-vă motivația de a vă dezvolta profesional pe tot parcursul acestei călătorii minunate.

INTRODUCERE

Într-o societate în continuă evoluție, rolul profesorului devine din ce în ce mai complex și mai solicitant. Nu este suficient să deținem cunoștințe vaste într-un anumit domeniu; trebuie să le transpunem, într-un mod cât mai eficient, în experiențe de învățare semnificative. “Profesor de azi. Ghidul tău pentru debutul în carieră” este creat în special pentru profesorii aflați la început de carieră, pentru a-i sprijini în îmbunătățirea strategiilor de predare și în construirea unor relații armonioase cu elevii și părinții acestora. Prin intermediul acestei cărți, doresc să împărtășesc idei de activități de învățare și instrumente, în relație cu tematica abordată, care să inspire și să motiveze în misiunea de a forma viitoarele generații.

Primul capitol, **“Transformă învățarea!”** oferă un cadru comprehensiv care ghidează construirea unor experiențe de învățare transformatoare, evidențiind rolul profesorului în crearea unor astfel de experiențe și a unui mediu de învățare stimulat și interactiv.

“Verifică dacă au înțeles!” relevă importanța realizării eficiente a evaluării formative și selectarea unor intervenții instrucționale în relație cu nevoile elevilor. Este esențial să știm când și cum să evaluăm progresul și să valorificăm rezultatele, pentru a asigura un parcurs educațional cât mai eficient și armonios.

Al treilea capitol, **“Mai mult decât o clasă de elevi: construiește o comunitate”**, focusează comunitatea clasei de elevi, un loc în care fiecare elev se simte valorizat și acceptat. Acest capitol oferă idei pentru a cultiva un mediu cooperativ, suportiv, și stimulat, unde învățarea devine o experiență plăcută și semnificativă.

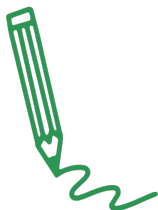
“Creează relații pozitive cu părinții!” evidențiază rolul pe care îl joacă relația dintre profesori și părinți în dezvoltarea elevilor, oferind exemple de activități prin care pot fi construite și menținute relații pozitive cu părinții, pentru a crea un parteneriat solid în beneficiul elevilor.

Ultimul capitol, **“Gestionează documentele!”**, se axează pe organizarea eficientă a documentelor și pe gestionarea sarcinilor administrative, aspecte esențiale în cariera didactică.

Te invit să descoperi idei care să te inspire în actul de predare, în construirea de relații pozitive și crearea unui mediu de învățare pozitiv, în care fiecare elev să se dezvolte și să-și atingă potențialul maxim!

Transformă învățarea!

Ce ne propunem?

- Analiza etapelor în realizarea scenariului unei lecții
- Realizarea scenariului unei lecții folosind șablonul oferit
- Realizarea unui plan de instruire diferențiată folosind șablonul pentru Planul de instruire diferențiată

Cum construiești experiențe de învățare transformatoare?

Învățarea este un proces care produce o schimbare de comportament (Iucu, 2008), putând fi privită ca un proces de "transformare". Pentru a produce această transformare, este necesar să angajăm elevii în activități de învățare cu obiective bine definite, care promovează o înțelegere profundă, asigură obținerea unor rezultate și încurajează elevii să participe activ la propriul proces de învățare. Astfel, profesorului îi revine responsabilitatea de a orienta procesul de învățare astfel încât să facă vizibilă această transformare (Hattie et al., 2014), prin crearea unor experiențe de învățare transformatoare. Pentru a crea astfel de experiențe, îți propun să urmezi un proces etapizat ale cărui etape sunt descrise în continuare.

Analiza contextului învățării și identificarea nevoilor și particularităților elevilor

Această primă etapă implică o analiza a mediului de învățare (de exemplu, accesul la resurse tehnologice, anumite restricții sau particularități) și a nivelului de pregătire al elevilor, experiențelor anterioare, a intereselor și motivațiilor, sau a anumitor nevoi speciale ale acestora. Informațiile obținute în această etapă ajută la adaptarea instruirii la nevoile și caracteristicile specifice ale elevilor, maximizând șansele de a crea experiențe de învățare transformatoare.

Selecția și analiza conținutului

În această etapă sunt selectate și analizate conținuturile abordate în cadrul lecției/sesiunii de instruire pentru a identifica conceptele, faptele, principiile cheie care vor fi incluse în lecție. Pentru a ne asigura că vom aborda conținuturile esențiale și relevante pentru nevoile elevilor, în raport cu tematica evidențiată de programa școlară, ne putem ajuta de manualul școlar și alte resurse de referință disponibile. De asemenea, este important să asigurăm un echilibru între volumul și complexitatea conținuturilor.

Selecția competențelor specifice din programa școlară

După cum cunoaștem, programele școlare evidențiază un set de competențe specifice, care vor fi atinse pe parcursul anului școlar. Fiecărui capitol (unitate de învățare) din disciplina predată îi asociem un set de competențe specifice. Lecțiile desfășurate pe parcursul unui capitol vor contribui la dobândirea aceluși set de competențe de către elevi. Prin urmare, în momentul în care proiectăm o lecție/sesiune de instruire, este important să avem în minte competențele la formarea cărora pot contribui activitățile desfășurate în cadrul lecției/sesiunii de instruire. Pentru a avea o imagine mai clară asupra modului în care relaționează

competențele specifice evidențiate de programa școlară cu conținuturile, obiectivele de învățare, rezultatele învățării și activitățile de învățare, în Figura 1 este prezentată schematic această relație. După cum putem observa, este esențial ca pentru fiecare lecție să proiectăm activități de învățare conectate la conținuturi și la obiective clare și bine definite, care să conducă la formarea competențelor vizate de programa școlară.

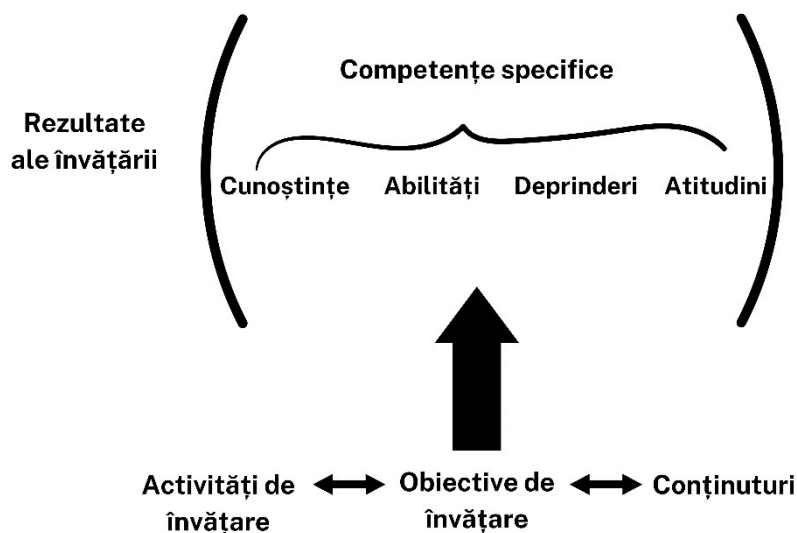

Figura 1. Relația dintre obiectivele de învățare, activitățile de învățare, conținuturi și rezultatele învățării

Definirea obiectivelor și rezultatelor învățării

Această etapă este centrală în proiectarea lecției/sesiunii de instruire, obiectivele ghidând învățarea pe tot parcursul lecției/sesiunii de instruire. Având în minte conținuturile abordate, în această etapă formulăm obiectivele de învățare astfel încât acestea să fie clare, bine definite, specifice, măsurabile, și realizabile în timpul alocat și cu resursele disponibile. Nu uităm că obiectivele de învățare “ascund” rezultatele pe care elevii le vor obține în urma atingerii acestora. Aceste rezultate se vor concretiza în cunoștințele, abilitățile, atitudinile, deprinderile pe care elevii le vor dobândi sau le vor dezvolta în urma atingerii obiectivelor, prin desfășurarea activităților de învățare asociate.

Și, pentru că obiectivele de învățare sunt elemente esențiale în crearea unor experiențe de învățare transformatoare, vom aborda pe larg formularea acestora în secțiunile următoare. Obiectivele formulate în această etapă vor informa selectarea activităților și resurselor adecvate.

Selectarea activităților și resurselor adecvate

În această etapă, în funcție de natura obiectivelor și a conținuturilor, identificăm tipurile de activități de învățare adecvate nevoilor și caracteristicilor elevilor. Acestea pot include: lecturi, discuții în clasă, exerciții, aplicații practice, studii de caz, prezentări, simulări, proiecte de grup, experimente etc. În această etapă este esențial să descriem în detaliu fiecare activitate selectată, evidențiind sarcina de lucru, modul de lucru, timpul alocat, metodele de instruire și

resursele alocate. De asemenea, definim rolurile și responsabilitățile elevilor și ale profesorului și stabilim reguli clare pentru desfășurarea fiecărei activități. În urma desfășurării acestor activități, elevii vor atinge obiectivele de învățare stabilite. Prin urmare, trebuie să ne asigurăm că fiecare activitate este aliniată cu unul sau mai multe obiective și oferă cai de învățare adaptate nevoilor individuale ale elevilor.

În raport cu activitățile selectate, stabilim materialele necesare și alte resurse care să susțină învățarea și să îmbogățească experiența de învățare a elevilor.

Nu uita! Activitățile desfășurate în cadrul lecției trebuie proiectate în relație cu conținuturile abordate și obiectivele de învățare!

Organizarea activităților într-o ordine coerentă

Această etapă implică ordonarea activităților astfel încât să se creeze un flux logic care să permită elevilor să atingă obiectivele de învățare într-un mod eficient. De regulă, scenariul unei lecții/sesiuni de instruire începe cu o activitate introductivă prin care se urmărește captarea atenției elevilor și crearea contextului necesar desfășurării lecției. Altfel spus, este momentul în care urmărim să generăm o stare de pregătire pentru învățare, o atitudine pregătitoare a elevului pentru învățare (Neacșu, 2015). Urmează activitățile în urma cărora elevii vor atinge obiectivele de învățare, iar la final ne focusăm pe consolidarea și sumarizarea rezultatelor obținute în cadrul lecției/sesiunii de instruire. De asemenea, este important să ne asigurăm că tranzițiile între activități sunt “fluide”, și să gândim modul în care vom introduce fiecare activitate. Pentru a conecta activitățile între ele putem, de exemplu, să formulăm întrebări de legătură.

Elaborarea strategiei de evaluare

Elaborarea unei strategii de evaluare ne permite să monitorizăm progresul elevilor în învățare, să ne asigurăm că aceștia ating obiectivele de învățare și să le oferim feedback constructiv pentru îmbunătățirea performanței. Obiectivele de învățare clar definite vor oferi informații utile privind evaluarea. Este important să avem în vedere introducerea unor episoade de evaluare pe parcursul lecției/sesiunii de instruire, pentru a verifica înțelegerea elevilor și pentru a face ajustări, dacă acestea sunt necesare. Pentru a obține o imagine mai completă a progresului în învățare, ne vom asigura că integrăm tehnici și metode variate de evaluare care să reflecte în mod eficient modul de înțelegere, ce/cât cunosc sau sunt capabili să facă elevii. În capitolul următor vei regăsi mai multe detalii privitoare la evaluarea din timpul instruirii.

Având în minte aceste etape, pentru a realiza scenariul unei lecții îți propun să utilizezi șablonul din Figura 2 care te va ghida în crearea unei experiențe de învățare. Nu uita! Este esențial să detaliezi fiecare activitate de învățare!